

La comprensió del treball en sant Josepmaria: una visió de conjunt

Sant Josepmaria va ensenyar que el treball és una vocació divina i un mitjà de santificació personal i apostolat. Inspirat en el misteri de l'Encarnació i en les pàgines de la Sagrada Escripura, va promoure una visió cristològica del treball, integrant-lo en la vida espiritual sense separar l'aspecte secular del que és sagrat.

20/03/2025

La predicació de sant Josepmaria és dipositària d'una visió teològica precisa i molt rica —fruit de la il·luminació que va rebre el 2 d'octubre del 1928— que s'alimenta de dues fonts principals: la Sagrada Escriptura i una comprensió incisiva del misteri de l'Encarnació del Verb.

Es tracta d'un missatge d'abast ampli, ja que s'adreça a tots els que viuen al mig del món i treballen en tota mena d'ocupacions seculars. Alhora, els ensenyaments de sant Josepmaria delineen la missió específica de l'Obra. Molts aspectes de la vida cristiana que ell qualifica de característics de l'esperit de l'Opus Dei procedeixen d'una comprensió innovadora i profundament cristològica de les realitats d'aquesta terra i de la possibilitat d'assolir la

santedat precisament treballant en aquestes realitats. En conseqüència, per entendre *què és l'Opus Dei* i la seva missió dins de la missió de l'Església, és d'ajuda endinsar-nos en els ensenyaments de sant Josepmaria sobre el treball.

Vocació divina i professional

El concepte de vocació, tal com el fundador de l'Obra explicava, inclou com a component essencial el treball. «El treball és la vocació inicial de l'home, és una benedicció de Déu, i s'equivoquen lamentablement els qui el consideren un càstig» (*Solc*, núm. 482). En explicar en què consistia la crida a l'Opus Dei, repetia sovint que la vocació professional —la que un pensa tenir o es proposa de seguir— és part de la vocació divina de cadascú. Qui no se sentís cridat pel Senyor a exercir un treball, una activitat santificable al mig del món, no podria rebre la vocació a l'Obra.

«Us he repetit tantes vegades que la vocació professional de cadascun de nosaltres és part important de la vocació divina; per això, també l'apostolat que l'Obra fa al món serà sempre actual, modern, necessari: perquè mentre hi hagi homes sobre la terra, hi haurà homes i dones que treballin» (Carta 6, núm. 35).

Tal com va passar amb els apòstols, pot passar que, com assenyalaria sant Josepmaria, Déu cridi precisament en l'exercici i en el context del treball (cf. Camí, núm. 799). Respondre a aquesta crida no comporta cap canvi d'estat: cadascú es queda al lloc que ocupa al món, amb els seus compromisos professionals i les seves relacions familiars i socials (cf. Carta 6, núm. 37).

El fundador de l'Obra va exhortar els seus fills i filles a ser presents en tots els àmbits en què els éssers humans desenvolupen les seves activitats,

fermament arrelats en la condició secular i humana de la professió a la qual es dediquen. «Has estat cridat per Déu a un camí concret: ficar-te en totes les cruïlles del món, estant tu —des de la teva labor professional— ficat en Déu» (*Forja*, núm. 748). Així com el treball no és simplement una tasca entre els altres, sinó quelcom que defineix la vida de qui l'exerceix, respondre a la vocació a l'Opus Dei tampoc és un compromís entre els altres, sinó la *forma* que caracteritza tota l'existència de qui l'ha rebut. I aquesta vocació inclou les múltiples facetes de la vida: relacions socials, amistats, responsabilitats familiars, etc.

Per dur a terme la missió de l'Obra de Déu, sant Josepmaria proposa a les seves filles i fills una condició precisa: *transformar el treball en oració i viure com a contemplatius al mig del món*. Es tracta d'un ensenyament original, ja que per a la

majoria de les persones les responsabilitats relatives a la vida familiar, social i laboral es veuen deslligades de la vida contemplativa i d'oració.

En aquest sentit, de vegades la santificació del treball s'ha entès de manera reductiva. Es podria haver limitat, per exemple, a començar una tasca amb una oració d'ofrena i acabar-la amb una altra d'acció de gràcies, o interrompre de tant en tant el que s'està fent per recitar algunes jaculatòries. Tot això, per descomptat, és positiu i ens pot ajudar a mantenir la presència de Déu durant el dia. Tanmateix, sant Josepmaria convida els seus fills a quelcom més profund: transformar tot el treball en diàleg amorós amb Déu, de manera gairebé contínua, fins al punt que, com més immersos estem en el món, més podem estar units a Déu i hem d'estar-hi. «La nostra condició de fills de Déu ens

portarà —hi insisteixo— a tenir esperit contemplatiu enmig de totes les activitats humanes —llum, sal i ferment, per l'oració, per la mortificació, per la cultura religiosa i professional—, fent realitat aquest programa: com més dintre del món estiguem, més hem de ser de Déu» (*Forja*, núm. 740).

A l'Església, tota labor evangelitzadora que es presenti com a participació en la missió del Fill estarà sempre arrelada en un sentit profund de la filiació divina. Això es percep, en l'Opus Dei, amb un èmfasi particular. Transformar el món amb el treball, participant així en la missió del Fill de recapitular i reconciliar totes les coses, significa imprimir en les activitats humanes la *forma Christi*, és a dir, la forma de l'amor, del servei, de la caritat. És l'amor el que farà grans les coses petites, transformant les obres més humils en lloances a Déu (cf. per

exemple, *Solc*, núm. 487, 489; *Forja*, núm. 684, 686, 742, etc.).

Transformar el món amb la *forma Christi* revela la dimensió eucarística del treball, que es pot comparar amb una Missa prolongada les vint-i-quatre hores del dia, *celebrada* en virtut del sacerdoci comú dels fidels, al qual habilita el Baptisme. Com assenyalaria sant Josepmaria, hem de servir Déu «no només a l'altar, sinó al món sencer, que és altar per a nosaltres. Totes les obres dels homes es fan com en un altar, i cadascun de vosaltres, en aquesta unió d'ànimes contemplatives que és la vostra jornada, diu d'alguna manera la seva *missa* que dura vint-i-quatre hores, en espera de la missa següent, que durarà vint-i-quatre hores més, i així fins al final de la nostra vida» (Apunts presos en una meditació, 19.III.1968, a: Àlvar del Portillo, *Cartes de família*, I, núm. 226).

Una expressió concisa

L'ensenyament central de sant Josepmaria sobre el treball es podria resumir en una frase: «Santificar el treball, santificar-se en el treball, santificar amb el treball» (És Crist que passa, núm. 45).

«Us dic una vegada més, fills meus: el Senyor ens ha cridat perquè, quedant-se cadascú en el seu estat de vida i en l'exercici de la seva professió o ofici, ens santifiquem tots en el treball, santifiquem el treball i santifiquem amb el treball. És així com aquest treball humà que fem pot, amb sobrada raó, considerar-se *opus Dei, operatio Dei*, treball de Déu» (Carta 6, núm. 13).

Què inclou aquesta expressió concisa i densa? Diversos autors ho han comentat en diferents ocasions.^[1]
Vegem-ho amb més deteniment.

Santificar el treball, entès com a efecte extern de l'acció humana, implica, abans que res, santificar les estructures professionals, econòmiques, socials i polítiques que resulten del treball humà i que, al seu torn, influeixen en la continuïtat d'aquest treball. En la seva dimensió objectiva, significa assumir la missió de transformar el món i impregnar-lo amb la caritat de Crist per oferir-lo novament a Déu (cf. *És Crist que passa*, núm. 183). Això requereix un coneixement profund de les dinàmiques pròpies de cada àmbit laboral, juntament amb una sensibilitat respectuosa cap a l'autonomia de les realitats terrenals. A més, demanda una competència professional sòlida i una alegre disposició al sacrifici.

Santificar-se en el treball, en sentit subjectiu, significa convertir el treball en el lloc privilegiat per exercir les virtuts cristianes i en l'eix

central de la vida espiritual i ascètica que sant Josepmaria proposa als seus fills i filles (cf. *Carta* 31, núm. 10; *Solc*, núm. 493-494). En l'esperit de l'Opus Dei destaquen especialment virtuts com la caritat i la justícia en les relacions humanes, la professionalitat i l'estudi que permeten fer millor el treball d'un mateix i adquirir prestigi, així com l'ordre, que porta a treure el màxim partit al temps i, per tant, donar més glòria a Déu (cf. *Camí*, núm. 80).

Santificar els altres mitjançant el treball indica la manera pròpia de l'acció apostòlica dels membres de l'Obra. Per evangelitzar i estendre el Regne de Déu no cal interrompre el treball ni deixar-lo en un segon pla; al contrari, les persones de l'Opus Dei són apòstols quan exerceixen el seu treball amb justícia, competència i caritat, donant bon exemple, orientant segons l'Evangelí les estructures terrenals i desenvolupant

la dimensió de servei que tenen totes les professions. En una paraula, posant Jesucrist al cim de tota activitat humana.

En aquesta missió evangelitzadora, el testimoni de vida sempre es complementa amb la paraula, que il·lumina, explica les raons de la fe i ofereix ajuda i consol. La proximitat amb els companys i la quotidianitat dels llocs fan d'aquesta acció evangelitzadora un *apostolat d'amistat i confiança*. Sant Josepmaria abunda en molts dels seus escrits en la dimensió apostòlica inherent al treball.

«Em semblen molt lògiques les teves ànsies perquè la humanitat sencera conegui Crist. Però comença amb la responsabilitat de salvar les ànimes dels qui conviuen amb tu, de santificar cada un dels teus companys de treball o d'estudi... —

Aquesta és la principal missió que el Senyor t'ha confiat» (*Solc*, núm. 953).

«Bé es pot dir, fills de la meva ànima, que el fruit més gran de la labor de l'Opus Dei és el que obtenen els seus membres *personalment*, amb l'apostolat de l'exemple i de l'amistat lleial amb els seus companys de professió: a la universitat o a la fàbrica, a l'oficina, a la mina o al camp» (*Carta 6*, núm. 55).

«[Els que] ignoren el que significa la *dedicació* completa a una labor *professional* seriosa, a la ciència profana, estaran molt lluny de poder valorar l'abast i l'envergadura del treball apostòlic que Déu demana als socis de l'Obra i la manera que tenen de dur-lo a terme» (*Carta 6*, núm. 44).

Treballar *en Crist* —seguint la lògica de l'encarnació— és la *missió principal* que Déu confia als qui reben la vocació a l'Opus Dei. Santificar el treball, santificar-se en

el treball i santificar els altres a través del treball no són metes separades ni juxtaposades, sinó tres dimensions inseparables d'una mateixa realitat unitària (cf. J. L. Illanes). Per a sant Josepmaria, aquestes dimensions constitueixen prou motius per entusiasmar-se i entusiasmar, afirmant que val la pena entregar la vida a Déu per aquest propòsit.

«Unir el treball professional amb la lluita ascètica i amb la contemplació —cosa que pot semblar impossible, però que és necessària per contribuir a reconciliar el món amb Déu—, i convertir aquest treball ordinari en instrument de santificació personal i d'apostolat. No és aquest un ideal noble i gran pel qual val la pena donar la vida?» (*Instrucció*, 19.III. 1934, núm. 33).

Caldria demamar-se: com es poden aplicar aquests ensenyaments quan

algú està en situació de malaltia, fracàs o atur? O quan el treball que ens ha tocat exercir comporta moltes dificultats de relació, d'ambient o d'una altra mena? En altres paraules: estarien reservats els ensenyaments de sant Josepmaria a persones que tenen condicions ideals o que treballen en certes circumstàncies? En realitat, el missatge de santificació del treball és universal, es pot aplicar a totes les persones i situacions. No es refereix al que fem (treballar), sinó al que som (treballadors). En aquesta vida ho podem afrontar tot amb aquest sentit: fer les coses bé, per amor, per servir.

Eix central de la mateixa santificació

La santificació del treball comprèn també l'estudi, una activitat habitual entre els joves que van acompanyar sant Josepmaria durant els primers anys de la seva labor pastoral.

Aquesta visió ja queda reflectida el 1934 en el capítol titulat «Estudi», de Camí, en què es presenta com una tasca que, en si mateixa, es pot transformar en oració i apostolat. De la mateixa manera que el treball, l'estudi té una dimensió de servei i genera relacions que faciliten un apostolat d'amistat i confiança entre companys. Sant Josepmaria subratllava, especialment entre els joves, la importància d'aprofitar el temps, un ensenyament d'actualitat perenne (cf. *Camí*, núm. 354-355; *Solc*, núm. 509, 513). En aquesta línia, explicava que descansar no significa caure en la inactivitat ni en la mandra, sinó canviar d'activitat per renovar les forces (cf. *Solc*, núm. 514).

La seva predicació sobre el treball se solia inspirar en la seva devoció profunda a la vida de Jesús a Natzaret i a la seva labor al taller de Josep, temes recurrents en les seves

homilies (cf. «Al taller de Josep», a *És Crist que passa*, núm. 39-56; «Treball de Déu», a *Amics de Déu*, núm. 55-72). Sant Josep, presentat com a artesà i mestre de vida interior, es va convertir en un model emblemàtic per als membres de l'Obra. Aquest exemple va portar sant Josepmaria a instituir que els seus fills i filles espirituals renovessin cada any la seva dedicació a l'Opus Dei en la solemnitat del sant Patriarca, el 19 de març.

Juntament amb sant Josep, Maria de Natzaret es presenta també com a model de la santificació del treball. La seva vida ordinària revela com la cura de la família col·labora en la redempció i ordena el món segons el pla de Déu, i mostra que la vida familiar és, en si mateixa, un treball santificat i santificable. En Maria es destaca especialment la dimensió de servei inherent a tot treball humà santificat, un principi que sant

Josepmaria va sintetitzar en el lema: «Per a servir, servir» (És Crist que passa, núm. 50). La vida quotidiana de la Sagrada Família de Natzaret li va donar peu, a més, a emfatitzar la importància de la humilitat i el *silenci* contemplatiu com a elements essencials del treball santificat. Treballar molt i bé, insistia, no significa caure en un activisme precipitat o irreflexiu; al contrari, exhortava a fer el soroll de tres i el treball de tres mil (cf. Carta 3, núm. 66).

No és sorprenent que la idea de considerar el treball com l'eix central de la mateixa santificació inspire ensenyaments profunds i innovadors sobre la relació entre el treball i l'oració, els compromisos laborals i els deures familiars, així com entre l'esforç i el descans. En aquest context, sant Josepmaria va proposar una interpretació original de la

relació entre Marta i Maria a Betània:

«Mai no compartiré l'opinió —encara que la respecto— dels qui separen l'oració de la vida activa, com si fossin incompatibles. Els fills de Déu hem de ser contemplatius: persones que, enmig del brogit de la multitud, sabem trobar el silenci de l'ànima en col·loqui permanent amb el Senyor: i mirar-lo com es mira un Pare, com es mira un Amic, a qui s'estima amb bogeria» (*Forja*, núm. 738).

Si es busca amb coherència i sinceritat l'exercici de les virtuts cristianes, aquesta harmonia, difícil per si mateixa, esdevé més assequible.

La integració del treball en una vida virtuosa, entesa com a expressió d'una missió apostòlica i de servei, prevé el risc, tan comú avui dia, d'absolutitzar el treball. Dur a terme el treball *en Crist* protegeix d'una

visió reductiva i n'evita la deriva cap a l'eficientisme, que sorgeix quan el treball arriba a absorbir tota l'existència i la converteix en un ídol. Aquesta espècie de patologia, que sant Josepmaria denominava *profesionalitis* (cf. *Solc*, núm. 502, 503), distorsiona l'autèntic sentit del treball humà.

El treball santificat no obstaculitza la unitat de vida del cristià, sinó que la genera. Per a sant Josepmaria, tornar als cristians aquesta unitat de vida constitueix un aspecte fonamental de l'esperit que ha rebut de Déu:

«Complir la voluntat de Déu en el treball, contemplar Déu en el treball, treballar per amor a Déu i al proïsme, convertir el treball enmig d'apostolat, donar al que és humà valor diví: aquesta és la unitat de vida, senzilla i forta, que hem de tenir i ensenyar» (*Carta 6*, núm. 14).

La visió que sant Josepmaria va tenir del treball *en Crist* obre un espai de diàleg amb perspectives clau de la teologia de les realitats terrenals, la teologia dogmàtica, l'eclesiologia i la teologia espiritual, especialment en el que està relacionat amb la missió dels fidels laics. En els articles que segueixen, explorarem alguns dels aspectes més enriquidors d'aquest intercanvi fecund.

^[1] Per exemple, José Luis Illanes, en la veu “Treball”, recollida al *Diccionari de sant Josepmaria* (2013), i Fernando Ocariz, en l'article “El concepto de santificación del trabajo”, presentat a la seva obra *Naturaleza, gracia y gloria* (1987).

pdf | document generat
automàticament des de [https://
opusdei.org/ca/article/cami-cap-al-
centenari-3-comprensio-del-treball-en-
sant-josepmaria-una-visio-de-conjunt/](https://opusdei.org/ca/article/cami-cap-al-centenari-3-comprensio-del-treball-en-sant-josepmaria-una-visio-de-conjunt/)
(25/03/2025)